

MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ DERGİSİ
“MAKÜ Sag. Bil. Enst. Derg.”
<http://edergi.mehmetakif.edu.tr/index.php/sabed/index>

Hemşirelik Öğrencilerinin Üstbilişsel Okuduğunu Anlama Farkındalığının Araştırılması

Investigating Nursing Students of Metacognitive Reading Comprehension Awareness

Reyhan Eskiuyurt¹, Birgül Özkan¹, Candan Deliduman¹, Rabia Mina Abbak¹

¹ Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, ANKARA, TÜRKİYE

Abstract: Learning process in education is organized as student centered education and the learning process provides active participation of students.

This research is conducted to investigate the metacognitive reading comprehension awareness of fourth grade nursing students.

The research is conducted with 90 fourth grade students who studied in Nursing Department at Yıldırım Beyazıt University Faculty of Health Science during 2015-2016 academic year. Data are collected using personal form, “The Metacognitive Awareness of Reading Comprehension Scale” and “Textbook Evaluation Form”. In the analysis of the data, average, percentage distribution, t-test and Pearson correlation analysis were performed by using SPSS 16 program.

In this study, average of the metacognitive awareness of reading comprehension scale score for female and male students were 58.91 and 58.66, respectively. There was no statistically significant difference between academic success and metacognitive awareness of reading comprehension.

Research results have showed that books about psychiatry content helped to understand subject and increase interested in about psychiatry lesson for students.

Öz: Eğitim alanındaki öğrenme süreci artık öğrenci merkezli olarak düzenlenmekte ve sürece öğrencinin aktif katılımı sağlanmaktadır.

Bu araştırma dördüncü sınıf hemşirelik öğrencilerinin üstbilişsel okuduğunu anlama farkındalık düzeylerini ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma, 2015-2016 eğitim öğretim yılında, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nin Hemşirelik Bölümü'nde öğrenim 90 dördüncü sınıf öğrencisiyle yürütülmüştür. Veriler “Sosyodemografik Veri Toplama Formu”, “Üstbilişsel Okuduğunu Anlama Farkındalığı Ölçeği” ve “Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Kitap Değerlendirme Formu” kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde yüzdelik dağılım, t testi, Pearson korelasyon analizi testleri kullanılmıştır.

Çalışmada kız öğrencilerin üstbilişsel okuduğunu anlama farkındalığı puan ortalaması 58,91; erkek öğrencilerin üstbilişsel okuduğunu anlama farkındalığı puan ortalaması 58,66 olarak bulunmuştur. Akademik başarı puanı ile üstbilişsel okuduğunu anlama farkındalığı arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Öğrencilerin psikiyatri dersine özgü içerikleri olan kitapları okumalarının ders konularını anlamalarına yardımcı olduğu ve derse olan ilgilerinin arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Key words: Comprehension, students, the metacognitive awareness of reading nursing.

Yazışma Adresi: Arş. Gör. Reyhan ESKİYURT
EskişehirYolu, Lodumlu Mevkii, Ankara Atatürk Eğitim Araştırma HastanesiYanı Bilkent / ANKARA.
E-posta: reyhan.ryhn.reyhan@gmail.com Tel: 0312 324 15 55

Anahtar sözcükler: Hemşirelik, öğrenci, üstbilişsel okuduğunu anlama farkındalığı.

Geliş Tarihi: 10.09.2016

Kabul Tarihi: 27.12.2016

Kaynak göstermek için: Eskiuyurt R, Özkan B, Deliduman C, Abbak RM. 2016. Hemşirelik Öğrencilerinin Üstbilişsel Okuduğunu Anlama Farkındalığının Araştırılması. MAKÜ Sag. Bil. Enst. Derg. 4(2): 50-60.

Giriş

Çağımızda bireylerin kendi düşünme süreçlerinin bilincinde, eleştirel düşünen, sorgulayan, analiz ve sentez yeteneğine sahip, yaratıcı ve bilimsel düşünebilen, problemlere farklı bakış açıları geliştirebilen özelliklere sahip olmaları toplumsal yaşantıda aranan bir durum olarak değerlendirilmektedir (Çakıroğlu, 2007). Eğitim alanındaki öğrenme süreci artık öğrenci merkezli olarak düzenlenmekte ve sürece öğrencinin aktif katılımı sağlanmaktadır. Bu süreçte öğrencilerin düşünme ve öğrenme becerilerini geliştiren etkinliklere yer verilmektedir (Gelen, 2003).

Öğrenmeyi bilişsel açıdan inceleyen kuramlardan biri olan bilgiyi işleme kuramı, insan öğrenmesinde öğrenme sürecini bilgisayara benzetmektedir. İnsan zihninin bilgiyi alma, işleme, biçim ve içeriğini değiştirme, depolama, gerektiği zaman geri getirme ve tepkiler üretme sürecinin yürütücü kontrol (üstbiliş) tarafından denetlenmekte olduğu düşünülmektedir (Woolfolk, 2000). Flavell'in (1976) çocukların ileri bellek yetenekleri konusunda yaptığı bir araştırmada ilk kez üstbellek (metamemory) terimini kullandığı ve bu kavramı literatüre kazandırdığı görülmektedir. Üstbiliş, kişinin kendi düşünme süreçlerinin farkında olması ve bu süreçleri kontrol edebilmesi olarak tanımlanıp (Flavell, 1979), kişinin neyi, ne zaman ve nasıl bildiği ile öğrenme yöntemlerini seçmek için düşünme stratejilerini kullandığı içsel bir süreçten oluşmaktadır (Beitz, 1996). Biliş bireylerin zihinsel öğrenmelerini içerirken; üstbiliş öğrenmeyi izleme, kontrol etme ve değerlendirme süreçlerini, kişinin kendi bilişsel sistemi hakkındaki bilgisini ve kendi düşüncesi hakkında düşünmesini içermektedir (Bozkurt ve Memiş, 2013; Çakıroğlu, 2007). Bununla birlikte üstbiliş bireyin kendi zihinsel faaliyetleri üzerinde tahmin etme, plan yapma, izleme ve değerlendirme gibi yeteneklerini kapsamaktadır. Bu yeteneklere sahip olan bir kişinin; kendi öğrenme sürecinin ve belleğinin farkında olması, etkili ve etkisiz öğrenme yönteminin olduğunu bilmesi, karşılaştığı bir görev için başarılı olacağını düşündüğü bir yaklaşım planlaması, öğrenme stratejilerini etkili biçimde kullanması, daha önce depolanmış bilginin geri çağırılması için etkili yöntemleri bilmesi gibi davranışları göstermesi beklenmektedir (Brown, 1980).

Bireylerin bilişsel özelliklerini etkileyen faktörlerin başında okuma becerilerini içeren okuma etkinleri yer almaktadır. Bilgi edinmenin yollarından biri olan okuma etkinliğinden, en yüksek düzeyde verim elde edilebilmesi için okunanlardan yüksek düzeyde anlam çıkarılması gerekmektedir. Okuma karmaşık bir gelişim sürecinden oluşmaktadır. Anlam kurma, bilişsel,

duyuşsal ve devinişsel boyutlar bu süreçte tanımlanırken, okuma ile ilgili üstbilişsel farkındalık bireylerin okuma süreçlerini izlemelerini ve kontrol etmelerini kolaylaştırarak onlara okuma süreçlerini düzenleme şansı tanımaktadır (Bozkurt ve Memiş, 2013; Güngör, 2005). Kişinin okuma sürecini takip etmesi (monitoring), okuma amacıyla ilgili anlamayı gerçekleştirebilme düzeyi açısından kendini değerlendirmesi (self-evaluation) ve bu doğrultuda okuma sürecini düzenlemesi (regulation), onun üst bilişsel farkındalığının göstergesi sayılmaktadır (Çöğmen ve Saraçaloğlu, 2010; Dabarera ve ark. 2014). Üstbiliş hem düşünme ve öğrenmeye yönelik bilgidir hem de problem çözmeye yönelik stratejilerden oluşmaktadır (Fonteyn ve Cahill, 1998). Bireylerin okudukları metinleri sorgulayabilmeleri, eleştirebilmeleri, metinler üzerinde yaratıcı fikirler üretmeleri, karşılaştırmalar yapmaları, yorumda bulunmaları, yargıya varmaları ancak kavrayabilmeleri ile gerçekleşmektedir (Çakıroğlu, 2007; Demir ve Özmen, 2011; Gelen, 2003).

Alan yazın tarandığında özellikle hemşirelik lisans programına devam eden öğrencilerin üstbilişsel okuduğunu anlama farkındalığı düzeyini ölçmeye yönelik yapılan çalışmaların sayısının sınırlı olduğu görülmektedir. Üstbilişin hemşirelik eğitiminde etkin kullanılması durumunda, öğrencilerin kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu alıp, yürüttükleri görevlerde daha aktif ve katılımcı bir konuma gelerek kendi hatalarını bulma ve kendine yetebilme düzeylerinde ilerleme olacağını ve kendi düşüncelerinin farkına varacakları ileri sürülmektedir (Dabarera, 2014; Kuiper ve Pesut, 2004). Bununla birlikte, yapılan çalışmalar üstbilişleri iyi olan öğrencilerin okul başarılarının daha iyi olduğu sonucuna ulaşmışlardır (Coutinho, 2008). Pesut ve Herman (1992), üstbiliş becerilerinin hemşirelik süreci içinde önemli bir yeri olduğunu belirtmektedirler. Üstbilişsel stratejiler olan gözlem ve analizin hemşirelik sürecinin durum tespiti bölümünde; üstbilişsel öngörme stratejisinin problemi tanımlamada; üstbilişsel planlama stratejisinin hemşirelik müdahalesi bölümünde; üstbilişsel değerlendirme ve gözden geçirme stratejilerinin hemşirelik sürecinin temel ögesi olan değerlendirme bölümünde kullanıldığını belirtilmektedir. Üstbiliş verilen bir görevi tamamlamaya yönelik bireyin bilişsel durumuna ilişkin becerisinin farkında olduğu aktif bir bilme süreci olduğundan; bu bilgi ve becerisinin farkında olan hemşirelerin klinik muhakeme gücünü geliştirerek daha iyi sağlık hizmeti sunacağı öngörülmektedir (Nazik ve ark., 2014). Bu bağlamda, bu araştırma dördüncü sınıf hemşirelik öğrencilerinin üstbilişsel okuduğunu anlama farkındalık düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem

Hemşirelik dördüncü sınıf öğrencilerinin üstbilişsel okuduğunu anlama farkındalığını incelemeyi amaçlayan tanımlayıcı türde bir çalışma olarak yürütülmüştür. Bu araştırma, Aralık 2015 Şubat 2016 tarihleri arasında Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nin Hemşirelik Bölümü'nde gerçekleştirilmiş olup veriler, ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersine kayıt yaptırmış (n=109), derse devam eden ve gönüllü olarak araştırmaya katılmayı kabul eden (n=90) dördüncü sınıf öğrencilerinden elde edilmiştir. Araştırmaya katılım düzeyi %82,56'dır.

Araştırma kapsamında uygulama yapılacak dördüncü sınıf hemşirelik öğrencilerinden oluşan grubun demografik özelliklerinin belirlenmesi için araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan "Sosyodemografik Veri Toplama Formu", "Üstbilişsel Okuduğunu Anlama Farkındalığı Ölçeği" ve "Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Kitap Değerlendirme Formu" kullanılmıştır.

Sosyodemografik Veri Toplama Formu: Araştırmacılar tarafından katılımcıların yaş, cinsiyet, akademik ortalama, ailesinin yaşadığı yer, kendisinin yaşadığı yer, annenin eğitim düzeyi, babanın eğitim düzeyi, annenin mesleği, babanın mesleği, ekonomik düzeyi, ayda kaç kitap okuduğu ve hangi tür kitapları okuduğu ile ilgili bilgi toplama amaçlı sorulardan oluşmaktadır.

Üstbilişsel Okuduğunu Anlama Farkındalığı Ölçeği: Öğrencilerin üstbilişsel okuduğunu anlama farkındalığının ölçülmesinde Gelen (2003) tarafından geliştirilip Çakıroğlu (2007) tarafından uyarlanan "Üstbilişsel Okuduğunu Anlama Farkındalığı Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçekteki her soru (1), (2), (3) şeklinde puanlanmıştır. Buna göre ölçekten alınabilecek en düşük puan 30, en yüksek puan ise 90 olmaktadır. Ölçek her madde için en az istenenden (1), en çok istenene doğru (3) bir derecelendirmeyi içermekte, öğrenci o soru ile ilgili olarak bu üç seçenektен en uygun olanı seçmektedir. Burada öğrencinin seçtiği seçenek aslında, öğrencinin üstbilişsel farkındalığının belirleyicisi olmaktadır.

Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Kitap Değerlendirme Formu: Araştırmada Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersinde işlenen konulara yönelik ders aracı olarak kullanılan üç tane kitap seçilmiştir. Bu kitaplar; "Sana Gül Bahçesi Vadetmedim", "Fareler ve İnsanlar" ve "Şeker Portakalıdır". Öğrencilerden bu kitapları okuduktan sonra, derste öğrenme aracı olarak kitap okumayı değerlendirmelerine yönelik yazılı geri bildirim istenmiştir. Verilerin değerlendirme aşamasında bu yazılı geri bildirimler araştırmacılar

tarafından bağımsız bir şekilde okunmuş ve temel başlıklar çıkartılmıştır. Araştırmacıların bir araya gelerek yaptıkları interaktif toplantıda, benzer başlıklar birleştirilerek çalışmanın ana temasını oluşturan ifadeler gruplandırılmıştır.

Veriler SPSS 21 programında analiz edilmiştir. Normallik varsayımının karşılanmadığı durumlarda ve grup sayılarının beşin altında olduğu durumlarda parametrik testlerin (t testi, varyans analizi vb.) alternatifi olarak non-parametrik testler (Mann Whitney U, Kruskal Wallis vb.) kullanılmıştır. Analizlerde güven aralığı %95 (anlamlılık düzeyi $p<0,05$) olarak belirlenmiş olup, t –testi ve kıkare testleri kullanılmıştır.

Çalışma için, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Yenimahalle Eğitim ve Araştırma Hastanesi Etik Kurul izni ve Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Uygulama izni alınmıştır. Çalışmanın amacı ile ilgili öğrencilere bilgi verilmiş ve öğrenciler isteklilik ve gönüllülük ilkesi doğrultusunda sözel onamları alındıktan sonra çalışmaya dâhil edilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde araştırmadaki alt problemlere ilişkin bulgular yer almaktadır. Öğrencilerin yaş, cinsiyet ve akademik başarı ortalamasına göre dağılımı Tablo 1’de yer almaktadır. Araştırma kapsamında 90 öğrenciye ulaşılmıştır. Öğrencilerin yaş ortalamaları 21,48, %86,7’si kadın, %13,3’ü erkek ve okul ortalaması ise 2,75; Üstbilişsel Okuduğunu Anlama Farkındalığı Ölçeği puan ortalaması 58,87 ($\pm 4,41$) olarak bulunmuştur.

Tablo 1. Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre dağılımı (n=90)

<i>Yaş</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
21	56	62,2
22	26	28,9
23	7	7,8
24	1	1,1
<i>Cinsiyet</i>		
Erkek	12	13,3
Kadın	78	86,7
<i>Akademik Başarı Ortalaması</i>		
3 altı	67	74,4
3 ve üstü	23	25,6

Kız öğrencilerin üstbilişsel okuduğunu anlama farkındalığı (M=58,91) ile erkek öğrencilerin üstbilişsel okuduğunu anlama farkındalığı (M=58,66) birbirine çok yakın bulunmuştur ve aralarında fark istatistiksel açıdan anlamlı değildir ($t(88)=0,177$; $p=0,860$) (Tablo 2). Araştırmada bağımlı değişken olan akademik başarı puanı ile bağımsız değişken olan üstbilişsel okuduğunu anlama farkındalığı arasında herhangi bir ilişki olup olmadığını anlamak amacıyla korelasyon analizi yapılmıştır. Yapılan analizde değişkenler arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p=0,860$) (Tablo 3).

Tablo 2. Cinsiyetlerine göre öğrencilerin üstbilişsel okuduğunu anlama farkındalığı

Cinsiyet	N	M	SD	df	t	p
Kadın	78	58,91	4,49	88	0,177	0,860
Erkek	12	58,66	4,05			

Tablo 3. Üstbilişsel okuduğunu anlama farkındalığı ile akademik başarı arasındaki ilişki

		Akademik Başarı Puanı	Üstbilişsel Farkındalık
Akademik Başarı Puanı	Pearson Correlation	1	-,102
	Sig. (2-tailed)		,339
	N	90	90
Üstbilişsel Farkındalık	Pearson Correlation	-,102	1
	Sig. (2-tailed)	,339	
	N	90	90

Öğrenciler ders programında psikiyatri dersine özgü içerikleri olan kitapları okumanın; soyut kavramları somutlaştırarak (%58,13) ders konularını anlamalarına (%64,43) yardımcı olduğunu ve bu kapsamda kitap okumayı yararlı bulduklarını (%23,33) bunun sonucunda derse olan ilgilerinin arttırdığını (%5,56) belirtmişlerdir. Kitap okumanın empati kurma (%11,83) ve iletişim becerilerini (%5,16) geliştirerek kişisel gelişimlerine katkı sağladığını (%24,4) ve bunun sonucunda ruhsal sağlığı bozuk olan bireylere karşı olan önyargılarının değiştiğini (%37,03) ve klinik öncesi farkındalığın artırılmasında kitap okumanın katkısı olduğunu (%33,33) söylemişlerdir. Öğrencilerin %1,83'ü kitapların içerisinde geçen psikiyatrik terimleri ve ifadeleri anlamakta güçlük çektiğini, %33,33'ünün ders kapsamında okutulan kitapların rapor şeklinde teslim edilmesini, kitap sayısının çok olmasını, okul dışında kalan zamanlarında kurslara gittikleri için kitap okumaya yeterli zaman ayıramadıklarını belirtmişler ve bu gerekçelerle ders programına kitap eklenmesini

sorumluluklarının artmasına (%5,6) neden olduğu için yararlı bulmadıklarını belirtmişlerdir (Tablo 4).

Tablo 4. Ders materyali olarak okutulan kitaplar ile ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı (n=90)

Öğrencilerin okutulan kitaplara ilişkin görüşleri	%
Psikiyatri dersindeki soyut kavramları somutlaştırdı.	58,13
Ders konularını anlamamı kolaylaştırdı.	64,43
Kitaplar derse olan ilgimi artırdı.	5,56
Ders kapsamında kitap okumayı yararlı buldum.	23,33
Ders kapsamında kitap okumayı yararlı bulmadım.	33,33
Kitaptaki bazı ifadeleri anlamakta güçlük çektim.	1,83
Ders programına kitapların eklenmesi sorumluluğumu artırdı.	5,6
Klinik öncesi farkındalığımı arttırdı.	33,33
Ruhsal sağlığı bozuk olan bireylere karşı olan düşüncelerim değişti.	37,03
İletişim becerilerimi geliştirdi.	5,16
Empati kurmamı sağladı.	11,83
Kişisel gelişimime katkı sağladı.	24,4

Tartışma

Bu çalışmada dersin kapsamında okutulan kitapların öğrencilerin üstbilişsel okuduğunu anlama düzeyine etkisini değerlendirmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öğrenciler kitap okumaya ilişkin farklı görüşlere sahip olmalarına rağmen genel olarak böylesi bir yöntemden hoşlandıklarını, derse uyum boyutunda farklı düzeyde katkılar sağladığını ifade etmişlerdir. Bu görüşlerden bazı örnek ifadeler aşağıda yer almıştır:

“Bu derste kitap okumak derste gördüğüm ve ‘gerçekten böyle midir?’ dediğini belirti ve bulguları somut olarak zihnimde canlandırmamı ve ruh sağlığı bozulmuş hastaların aslında düşündüğümde daha çok sıkıntılı ve zor hayatlarının olduğunu fark etmemi sağladı.”

“Kitapta hastaların iç dünyasına girerek onların neler yaşadığını daha iyi anladım. Derste öğrendiklerimin pekişmesine neden oldu.”

“Kitapları okuyarak hastalığın ne tür sorunlar getirdiğini, onların yaşadıkları duyguları, terapinin önemini ve içinde oldukları çıkmazın çok büyük olduğunu ve ciddi bir uğraş gerektiğini anladım.”

“Bu kitap benim için oldukça faydalı oldu ve bu hastalara karşı yeni bir bakış açısı kazandım.”

“Bu tarz kitapları okumanın gerçekten zevkli olabileceğini anladım. Kitabı okurken daha derinlemesine inceleme ve farklı bakış açısı kattı. O yüzden derste kitap okumak bana çok yararlı geldi.”

“Kitap okumak çok güzel ve bize de konuyu anlamamızda çok yardımcı oluyor. Kitabın önerilmesi ve faydalı olacağını söylenmesi okumaya teşvik için yeterli bence ama bunu belli bir süreye tabi tutarak yapmak çok da iyi bir fikir değil.”

“Bu kitapların bana çok kattığı birşey olduğunu düşünmüyorum. Hatta okurken sıkıla sıkıla okudum. Çok karmaşık dille yazıldığını düşünüyorum. Anlamakta çok güçlük çektim.”

Bireyler becerilerine yönelik olumlu inançlara sahip olduklarında, herhangi bir etkinliği uygun düzeyde yapabilecek yeterliliğe sahip olduklarını düşündüklerinde ve öğrenme amaçlarına sahip olduklarında bireylerin bu etkinliği daha sık tercih edeceğini ve bu etkinlikte daha başarılı olacağı belirtilmektedir. Bunun sonucu olarak motive olmuş okurların okumaya kendilerini daha fazla vererek okumaya yönelik daha olumlu tutuma sahip oldukları ifade edilmektedir (Wigfield ve Guthrie, 1997). Okuma ve anlama becerilerine yönelik olarak yapılan çalışmalar, öğrencilerin okurken neler yaptıklarına ilişkin bir farkındalık yaratmak ve öğrencileri kendi okuma süreçlerine ilişkin bilinçlendirmek, ‘ne’yi ‘nasıl’ anladıklarına yönelik sorular sordurup yanıtlar verdimen olarak tanımlanan üstbilişsel becerileri kazanan öğrencilerin yetkin birer okur olmaya doğru ilerlediklerini göstermektedir.

Üniversite dördüncü sınıf hemşirelik öğrencilerinin cinsiyetlerine göre üstbilişsel okuduğunu anlama farkındalıkları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$, Tablo 2). Farklı disiplinlerde yürütülen çalışmalar ile benzer olarak üstbiliş farkındalıklarında cinsiyete bağlı anlamlı bir fark olmadığı belirtilmektedir (Deniz ve ark., 2014). Dilci ve Kaya (2012), 4. ve 5. sınıflarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin üstbilişsel farkındalık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından inceledikleri çalışmalarında, kadın öğretmenlerle erkek öğretmenlerin üstbilişsel farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığını ifade etmiştir. Özsoy ve Günindi'nin (2011) yaptıkları araştırma sonucunda ise, okulöncesi öğretmen adaylarının üstbilişsel farkındalık düzeyleri bakımından cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunmadığı belirtilmiştir. Bunun yanında cinsiyet açısından fark bulunan çalışmalar da vardır (Altındağ, 2008; Bağçeci ve ark., 2011; İflazoğlu ve Saban, 2008; Yavuz, 2009). Ateş (2013) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada, üstbilişsel farkındalık durumunu cinsiyetlere göre karşılaştırmış ve kız öğrencilerin üstbilişsel farkındalık düzeylerinin erkek öğrencilerden yüksek seviyede olduğunu bulmuştur.

Bozkurt ve Memiş (2013) beşinci sınıf öğrencilerinin üstbilişsel okuduğunu anlama farkındalığının cinsiyetlerine göre kız öğrenciler lehine anlamlı şekilde farklılaştığını tespit etmiştir.

Araştırmanın bir diğer bulgusu olarak ise üstbilişsel okuduğunu anlama farkındalığı ile akademik başarı puanları arasındaki ilişki incelenmiştir. Yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ancak alan yazın incelendiğinde üstbilişsel farkındalık ile okul başarısı arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu destekleyen çalışmalar bulunmaktadır. Bağçeci ve ark. (2011) ilköğretim 7.sınıfta okuyan ve SBS sınavına giren öğrenciler ile yaptıkları çalışmanın sonucunda, üstbilişsel farkındalık ile yılsonu başarı puanları arasında anlamlı ilişki olduğunu belirtmişlerdir. Tok ve ark. (2010) tarafından üniversite öğrencilerine yönelik yapılan araştırmada ise üstbilişsel farkındalık ile akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bir diğer araştırma Emrahoğlu ve Öztürk (2010) tarafından yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, fen ve teknoloji öğretmen adaylarının bilişsel farkındalık beceri düzeyleri ile akademik başarı puanları arasında yüksek düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit etmişlerdir. Bu konuda yapılan çalışmaların ortak sonuçları, akademik ortalama ile üstbilişsel farkındalığı ilişki olmakla birlikte öğrencilerin yaşları ve aldıkları eğitim alanlarının farklılığı farklı bulgulara ulaşılmasına neden olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Sonuçların Uygulamada Kullanımına İlişkin Öneriler

Profesyonel meslek gruplarından biri olan hemşirelik planlayıcı, karar verici, yönetici, bilgiyi arayıp bulan, kullanan, takım üyesi, takım lideri olabilen bireylerden oluşmaktadır. Üstbiliş becerilerinin farkında olan hemşirelik öğrencilerinin meslek bilincini geliştirmek, meslekte profesyonelleşmeyi sağlamak için, hemşirelik eğitiminde üstbiliş becerilerinin geliştirilmesine yönelik uygulamaların yapılması önerilmektedir. Öğrenim süreci içerisinde, bireylere okuma yazma becerisi kazandırmanın yanında belli alanlarda araştırmacı, bilgilendirici, düşüncüyü, duyarlılığı geliştirici bir okuma alışkanlığı kazandırılıp bilgi alanı ne olursa olsun, eleştireci, irdeleyici bir okuma alışkanlığının, ana dilin bütün iletişim esneklikleriyle donatılarak bilinçlere yerleştirilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

1. Altındağ M. 2008. Hacettepe üniversitesi eğitim fakültesi öğrencilerinin yürütücü biliş becerileri. Eğitim Programı Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
2. Ateş A. 2013. Üniversite öğrencilerinin okuma stratejileri üstbilişsel farkındalık düzeyleri. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı. 2(4): 258-273.
3. Bağçeci B, Döş B, Sarıca R. 2011. İlköğretim öğrencilerinin üstbilişsel farkındalık düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 8(16): 551-566.
4. Beitz J. 1996. Using metacognition to promote certification success: the testing health promotion plan. Journal of Continuing Education in Nursing. 21: 159-167.
5. Bozkurt M, Memiş A. 2013. Beşinci sınıf öğrencilerinin üstbilişsel okuduğunu anlama farkındalığı ve okuma motivasyonları ile okuma düzeyleri arasındaki ilişki. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi. 14(3): 147-160.
6. Brown AL. 1980. Metacognitive development and reading. Theoretical Issues in Reading Comprehension. 453-481.
7. Coutinho S. 2008. Self-efficacy, metacognition, and performance. North American Journal of Psychology. 10: 165-172.
8. Çakıroğlu A. 2007. Üstbilişsel strateji kullanımının okuduğunu anlama düzeyi düşük öğrencilerde erişimi artırımına etkisi. Sınıf Öğretmenliği Programı Yayınlanmış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
9. Çoğmen S, Saraçaloğlu AS. 2010. Üst bilişsel okuma stratejileri ölçeği'nin türkçeye uyarlama çalışmaları. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 28(2): 91-99.
10. Dabarera C, Renandya W, Zhang LJ. 2014. The impact of metacognitive scaffolding and monitoring on reading comprehension. System. 42: 462-473.
11. Deniz D, Küçük B, Cansız Ş, ve ark. 2014. Ortaöğretim matematik öğretmeni adaylarının üstbiliş farkındalıklarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi. 22(1): 305-320.
12. Demir Ö, Özmen SK. 2011. Üniversite öğrencilerinin üst biliş düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 20(3): 145-160.
13. Dilci T, Kaya S. 2012. 4. ve 5. Sınıflarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin üstbilişsel farkındalık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi. 27: 247-267.
14. Emrahoğlu N, Öztürk A. 2010. Fen bilgisi öğretmen adaylarının akademik başarılarına bilişsel farkındalığın etkisi: bir nedensel karşılaştırma araştırması. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 19(2): 18-30.
15. Flavell JH, 1976. Metacognitive aspects of problem solving. In L.R. Resnick (Ed.), The Nature of Intelligence. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
16. Flavell JH, 1979. Metacognitive and cognitive monitoring: a new area of cognitive developmental inquiry. American Psychologist. 34: 906-911.
17. Fonteyn ME, Cahill M. 1998. The use of clinical logs to improve nursing students' metacognition: a pilot study. Journal of Advanced Nursing. 28(1): 149-154.
18. Gelen İsmail. 2003. Bilişsel farkındalık stratejilerinin türkçe dersine ilişkin tutum, okuduğunu anlama ve kalıcılığa etkisi. Sınıf Öğretmenliği Programı Yayınlanmış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Adana.
19. Güngör A. 2005. Altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama stratejilerini kullanma düzeyleri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 28: 101-108.
20. Hsu LL. 2010. Metacognitive inventory for nursing students in Taiwan: Instrument development and testing. Journal of advanced nursing. 66(11): 2573-2581.
21. İflazoğlu SA, Saban A. 2008. Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin bilişsel farkındalıkları ile güdülerinin bazı sosyo-demografik değişkenlere göre incelenmesi. Ege Eğitim Dergisi. 9: 35-58.

22. Nazik F, Sönmez M, Güneş G. 2014. Hemşirelik öğrencilerinin üstbiliş düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Journal of Anatolia Nursing and Health Sciences*. 17(3): 145- 150.
23. Özsoy G, Günindi Y. 2011. Okulöncesi öğretmen adaylarının üstbilişsel farkındalık düzeyleri. *Ilkogretim Online*. 10(2): 430-440.
24. Kuiper RA, Pesut DJ. 2004. Promoting cognitive and metacognitive reflective reasoning skills in nursing practice: Self-regulated learning theory. *Journal of Advanced Nursing*. 45(4): 381-91.
25. Pesut D, Herman J. 1992. Metacognitive skills in diagnostic reasoning: making the implicit explicit. 3(4): 148-154.
26. Tok H, Özgan H, Döş, B. 2010. Assessing metacognitive awareness and learning strategies as positive predictors for success in a distance learning class. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 7(14): 123-134
27. Yagcioglu S, Deger A. 2002. Üstbilişsel okuma becerilerin kazandırılması üzerine bir atolye çalışması. II. Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Sempozyumu Bildirileri, İstanbul: Eyüpoğlu öğretim kurumları yayınları, s. 34-43.
28. Yavuz D. 2009. Öğretmen adaylarının öz-yeterlik algıları ve üstbilişsel farkındalıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Eğitim Programı Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Zonguldak.
29. Wigfield A, Guthrie JT. 1997. Relations of children's motivation for reading to the amount and breadth of their reading. *Journal of Educational Psychology*. 89: 420-432
30. Woolfolk HA. 2000. Educational psychology in teacher education. *Educational Psychologist*. 35(4): 257-270.